

Sygn. akt IV Ua 42/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 marca 2015r.

Sąd Okręgowy w Siedlcach IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący – Sędzia SSO Jacek Witkowski (spr.)

Sędziowie: SSO Katarzyna Antoniak

SSO Elżbieta Wojtczuk

Protokolant sekr. sądowy Anna Wąsak

po rozpoznaniu w dniu 17 marca 2015 r. w Siedlcach

na rozprawie

sprawy z wniosku A. M.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.

o prawo do zasiłku macierzyńskiego

na skutek apelacji pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.

od wyroku Sądu Rejonowego w Siedlcach IV Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 26 września 2014r. sygn. akt IV U 247/14

I. oddala apelację;

II. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. na rzecz A. M. kwotę 73,80 (siedemdziesiąt trzy 80/100) zł wraz z podatkiem VAT tytułem nieopłaconej pomocy prawnej świadczonej z urzędu ubezpieczonej przez radcę prawnego M. E. Kancelaria Radcy Prawnego w S..

Sygn. akt: IV Ua 42/14

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 27 marca 2014 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. odmówił A. M. prawa do zasiłku macierzyńskiego za okres od 22 stycznia 2014 r. do 10 czerwca 2014 r. oraz prawa do zasiłku macierzyńskiego ustalonego przepisami kodeksu pracy jako okres dodatkowego urlopu macierzyńskiego za okres od 11 czerwca 2014 roku do 22 lipca 2014 roku i prawa do zasiłku macierzyńskiego ustalonego przepisami kodeksu pracy jako okres urlopu rodzicielskiego za okres od 23 lipca 2014 roku do 20 stycznia 2015 roku. Organ rentowy wskazał, że stosunek pracy z ubezpieconą nie został rozwiązany z powodu likwidacji pracodawcy, lecz z przyczyny leżących po stronie pracodawcy. Uzasadnieniem powyższego jest fakt, że ubezpieczona była zatrudniona w Niepublicznym Przedszkolu (...) w H. prowadzonym przez P. J., zaś, zdaniem organu rentowego, o likwidacji pracodawcy nie można mówić, gdy jest nim osoba fizyczna, a P. J. nadal prowadzi pozarolniczą działalność gospodarczą tj. prowadzi przedszkole niepubliczne, jednakże pod inną nazwą i w innej miejscowości.

Od decyzji tej odwołanie złożyła ubezpieczona, która domagała się przyznania prawa jej do spornych świadczeń. Podniosła, że, gdy była w ciąży, rozwiązana z nią umowę o pracę oraz wprowadzono ją w błąd poprzez niepoprawne sformułowanie przyczyny ustania stosunku pracy. Zdaniem ubezpieczonej, w piśmie zatytułowanym rozwiązanie umowy o pracę za wypowiedzeniem z dnia 18 czerwca 2013 r. oraz ze świadectwa pracy z dnia 7 sierpnia 2013 r. wynika, że jej stosunek pracy ustał w dniu 31 lipca 2013 r. z powodu likwidacji zakładu pracy. A. M. podpisując rozwiązanie umowy o pracę za wypowiedzeniem była przekonana, że przyczyną rozwiązania jest likwidacja zakładu pracy. Zdaniem ubezpieczonej, niedopełnienie obowiązków przez pracodawcę, pozbawiło ją do otrzymania prawa do zasiłku macierzyńskiego.

W odpowiedzi na odwołanie pozwany organ rentowy przytoczył argumentację zawartą w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji.

Wyrokiem z dnia 26 września 2014 r. Sąd Rejonowy w. S.IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznał ubezpieczonej A. M. prawo do zasiłku macierzyńskiego za okres od 22 stycznia 2014 r. do 10 czerwca 2014 r., prawo do zasiłku macierzyńskiego za okres ustalony przepisami Kodeksu pracy jako okres dodatkowego urlopu macierzyńskiego od 11 czerwca 2014 r. do 22 lipca 2014 r., prawo do zasiłku macierzyńskiego za okres ustalony przepisami Kodeksu pracy jako okres urlopu rodzicielskiego od 23 lipca 2014 r. do 20 stycznia 2015 r. oraz zasądził od (...) Oddział w S. na rzecz radcy prawnego M. B. kwotę 73,80 zł tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej świadczonej z urzędu, w tym podatek od towarów i usług.

W uzasadnieniu zaskarżonego wyroku Sąd Rejonowy przyjął, iż stosunek pracy łączący A. M. z P. J. prowadzącą działalność oświatową pod nazwą Niepubliczne Przedszkole (...) w H., będący tytułem do objęcia jej ubezpieczeniem chorobowym i macierzyńskim, ustał z dniem 31 lipca 2013 r. za wypowiedzeniem dokonany przez pracodawcę, w czasie, gdy A. M. była w ciąży. Dziecko A. M. urodziło się w dniu (...), a więc po ustaniu jej ubezpieczenia chorobowego. Zdaniem wnioskodawczyni, jako przyczynę rozwiązania stosunku pracy, pracodawca podał likwidację zakładu pracy, bowiem z dniem 31 lipca 2013 r. wyżej wymienione przedszkole zakończyło działalność z dniem 31 lipca 2013 r., zaś wykreślenie go z ewidencji szkół i placówek niepublicznych gminy H. nastąpiło w dniu 2 grudnia 2013 r. Sąd zwrócił uwagę na fakt, że P. J., już w czasie zatrudniania A. M. prowadziła i prowadzi nadal działalność gospodarczą, jako wspólnik spółki cywilnej, polegającą na prowadzeniu przedszkola (...) w W.. W dalszej części Sąd Rejonowy zajął się rozważaniem w kwestii interpretacji użytego w art. 30 ust. 1 pkt. 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz.U.2014.159 j.t.) pojęcia „likwidacji pracodawcy”. Powyższe miało w sprawie istotne znaczenie, ponieważ zgodnie z art. 29 ust. 1 pkt 1 wspomnianej ustawy, zasiłek macierzyński przysługuje ubezpieczonej, która w okresie ubezpieczenia chorobowego albo w okresie urlopu wychowawczego urodziła dziecko, zaś w myśl art. 29 ust. 5 powyżej ustawy, zasiłek macierzyński przysługuje przez okres ustalony przepisami Kodeksu pracy jako okres urlopu macierzyńskiego, okres dodatkowego urlopu macierzyńskiego, okres urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego, okres dodatkowego urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego oraz okres urlopu rodzicielskiego. Sąd Rejonowy zwrócił uwagę, że ustawa zasiłkowa nie zawiera definicji pojęcia „likwidacja pracodawcy”, a zatem zwrot ten powinien być interpretowany z uwzględnieniem istoty i celu świadczeń w razie macierzyństwa, innych powszechnie obowiązujących przepisów prawa oraz samego spornego przepisu. W ocenie Sądu Rejonowego powyższy zwrot należy, zgodnie z wykładnią celowościową przepisu, w którym został użyty, interpretować szeroko, tj. rozumieć przez likwidację pracodawcy należy wszelkie przypadki, gdy podmiot spełniający dotychczas przesłanki zakwalifikowania go jako pracodawcę zaprzestaje realizacji celu, dla którego zatrudniał pracowników. W przypadku zaś osób fizycznych, które podejmują decyzję o zakończeniu kontynuowania danego przedsięwzięcia, będzie to zaprzestanie jego prowadzenia na skutek zaistnienia określonych zdarzeń faktycznych lub prawnych, które uniemożliwiają kontynuację dotychczasowej działalności. Zdaniem zatem Sądu Rejonowego, o likwidacji pracodawcy można mówić, gdy pracodawca zaprzestaje prowadzenia przedsięwzięcia, które stanowiło podstawę czasową i funkcjonalną do zatrudniania pracowników i w związku z tym łączące stosunki pracy ustają, a wraz z tym ustaje również ubezpieczenie społeczne pracowników. Odmienne interpretacja przytoczonego przepisu, polegająca na nieobjęciu zakresem pojęcia „likwidacji pracodawcy” pracodawcy będącego osobą fizyczną, w ocenie Sądu Rejonowego, doprowadziłaby do sytuacji, w której w nieuzasadniony sposób korzystniej

kształtowałyby się położenie pracowników zatrudnionych u pracodawcy niebędącego osobą fizyczną. Powyższe rozróżnienie byłoby również sprzeczne z prawem unijnym dotyczącym równouprawnienia w zatrudnieniu, przede wszystkim z Dyrektywą 2006/54/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 5 lipca 2006 r. w sprawie wprowadzenia w życie zasady równości szans oraz równego traktowania kobiet i mężczyzn w dziedzinie zatrudnienia i pracy (Dz. Urz. UE 2006.26.7), Dyrektywą Rady 2000/78/WE z dnia 27 listopada 2000 r. ustanawiającą ogólne warunki ramowe równego traktowania w zakresie zatrudnienia i pracy (Dz. Urz. WE 2.12.2000) oraz Dyrektywą Rady z dnia 11 grudnia 1986 r. w sprawie stosowania zasady równego traktowania kobiet i mężczyzn pracujących na własny rachunek, w tym w rolnictwie oraz w sprawie ochrony kobiet pracujących na własny rachunek w okresie ciąży i macierzyństwa (Dz. Urz. WE 19.12.1986), a także z Dyrektywą Rady 96/34/WE z dnia 3 czerwca 1996 r. w sprawie porozumienia ramowego dotyczącego urlopu rodzicielskiego zawartego przez (...) Unię (...) ((...)), (...) Centrum Przedsiębiorstw Publicznych (...) oraz Europejską (...) Związków Zawodowych (...) (Dz. Urz. WE 19.6.1996). Sąd Rejonowy zwrócił uwagę na to, że art. 1 lit. C Dyrektywy 2006/54/WE stanowi wprost, że Państwo Członkowskie zobowiązane jest zapewnić zasady równego traktowania w odniesieniu do systemu zabezpieczenia społecznego pracowników. Ponadto Sąd Rejonowy wskazał, że z dniem 31 lipca 2013 r. P. J. faktycznie zakończyła prowadzenie działalności oświatowej i z tym dniem utraciła przymiot pracodawcy prowadzącego działalność oświatową i zaprzestała zatrudniać pracowników. P. J. kierowała się jasnym zamiarem likwidacji prowadzonej w tym miejscu i w czasie działalności. A zatem nie ma znaczenia, że wykreślenie placówki nastąpiło dopiero w dniu 2 grudnia 2013 r., ponieważ było to tylko formalne dopełnienie formalności związanych z zakończoną już wcześniej działalnością oświatową. Zdaniem Sądu Rejonowego, dla oceny prawa wnioskodawczyni do spornych świadczeń nie ma znaczenia, że równoległe z przedszkolem (...) w H., P. J. prowadziła działalność gospodarczą jako wspólnik spółki cywilnej w postaci przedszkola (...) w W., ponieważ spółka cywilna jest całkiem innym pracodawcą, co wynika z orzecznictwa przyznającego spółce cywilnej przymiot pracodawcy.

Od wyroku tego apelację złożył pozwany organ rentowy, który zaskarżył wyrok w całości zarzucając: naruszenie prawa materialnego tj. art. 30 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 25.06.1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz.U.2014.159 j.t.) poprzez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie powyższego przepisu. Ponadto zarzucił naruszenie prawa procesowego tj. art. 233 § 1 kpc poprzez przekroczenie wyrażone w tym przepisie zasadzie swobodnej oceny dowodów i na tej podstawie pozwany (...) Oddział w S. wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w całości i oddalenie odwołania ewentualnie o jego uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

W odpowiedzi na apelację pełnomocnik ubezpieczonej wnosił o jej oddalenie oraz zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego w obu instancjach.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. podlegała oddaleniu.

Sąd Okręgowy podziela wykładnię i zastosowanie przepisu art. 30 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 25.06.1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz.U.2014.159 j.t.) dokonane przez Sąd pierwszej instancji i przedstawione w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku. Wbrew twierdzeniom apelującego, Sąd pierwszej instancji dokonał prawidłowej wykładni wskazanego przepisu i nie dopuścił się zarzucanych mu naruszeń prawa procesowego, tj. art. 233 § 1 kpc poprzez przekroczenie zasady swobodnej oceny dowodów.

W ocenie Sądu Okręgowego, prawidłowe było ustalenie przez Sąd Rejonowy, że użyte pojęcie „likwidacja pracodawcy” należy interpretować zgodnie z celem przytoczonego przepisu, którym jest zagwarantowanie środków pieniężnych z tytułu zasiłku macierzyńskiego dla pracownicy, która była w okresie ciąży w czasie trwania ubezpieczenia. W niniejszej sprawie doszło zatem do likwidacji pracodawcy. P. J. zaprzestała bowiem prowadzenia działalności oświatowej w postaci prowadzenia niepublicznego przedszkola w H. z dniem 31 lipca 2013 r. Jak słusznie wskazał Sąd Rejonowy, fakt prowadzenia przedszkola pod inną nazwą w W. nie wywiera wpływu na zaprzestanie prowadzenia działalności

oświatowej w H., tym bardziej, że przedszkole w W. prowadzone jest przez P. J. jako przez jednego ze wspólników spółki cywilnej. Zgodnie z linią przyjętą przez orzecznictwo, spółka cywilna jest pracodawcą, a zatem, należy podkreślić odrębność pracodawcy będącego osobą fizyczną tj. P. J., prowadzącej niepubliczne przedszkole (...) w H., od spółki cywilnej prowadzącej przedszkole (...) w W.. Uznając brak tożsamości wskazanych podmiotów jako pracodawców, należy stwierdzić, że doszło do likwidacji pracodawcy- niepublicznego przedszkola (...) w H.. Jak trafnie przyjął Sąd I instancji, rzeczywistą chwilą likwidacji wskazanego pracodawcy był dzień 31 lipca 2013 r., a zatem chwila faktycznego zaprzestania działalności oświatowej, która przejawiała się chociażby w postaci wypowiedzenia umów o pracę. Wykreślenie z ewidencji szkół i placówek niepublicznych gminy H., które nastąpiło w dniu 2 grudnia 2013 r., potraktować należy jedynie jako dopełnienie wymogów formalnych związanych z likwidacją. Przyjęcie odmiennego rozumienia wskazanego przepisu niewątpliwie doprowadziłoby do nierównego potraktowania grupy pracowników, zatrudnionych u pracodawców będących osobą fizyczną z grupą pracowników, których pracodawca jest osobą prawną czy osobą prawną ułomną. Nierównie traktowanie obydwu wskazanych grup pracowników pozostawałoby w sprzeczności z brzmieniem i celem dyrektyw unijnych, na które powołano się w uzasadnieniu wyroku Sądu I instancji.

Na marginesie warto jeszcze dodać, że zgodnie z treścią obowiązujących przepisów, stosunek pracy A. M. powinien zostać przedłużony do chwili porodu.

Odnośnie kosztów procesu, Sąd orzekł w oparciu o przepis art. 98 § 1 i § 3 kpc ustalając wysokość wynagrodzenia na mocy § 12 ust. 1 pkt. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenie przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu.

Mając na uwadze powyższe okoliczności, Sąd Okręgowy, na podstawie art. 385 kpc, apelację organu rentowego oddalił.